

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**Міжнародна науково-практична конференція
«Виклики та перспективи сучасної науки: теорія, практика, інновації»**

10-11 квітня 2025 року

Біла Церква
2025

ПЕРЕКЛАД НАЗВ СОРТІВ РОСЛИН АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ У ПАТЕНТНІЙ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Велика К.І.

асистент кафедри філології, педагогіки та методики викладання

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Україна

Анотація. Останнім часом патентна діяльність у сфері сільського господарства активувалася і зумовлена забезпеченням захисту права інтелектуальної власності завдяки реєстрації та патентуванню сортів рослин. Патентування англійською мовою вимагає дотримуватися правил патентного права, норм стилістичних і лексичних особливостей мови перекладу.

Ключові слова: патент, назва сорту рослини, транслітерація, інтелектуальна власність.

Прагматичні проблеми перекладу англійської патентної літератури займають в перекладознавстві значне місце. Патентний переклад у кожному конкретному випадку має свої правила і тісно пов'язаний з патентним правом. Офіційні документи, що засвідчують винаходи, мають особливу форму викладу в англійській мові і вимагають обізнаності щодо об'єктів інтелектуальної власності. Вивчення способів перекладу таких лексичних аспектів як назв сортів рослин у контексті патентної документації є вкрай важливим за умов зростаючої міжнародної торгівлі та захисту інтелектуальної власності. Розуміння особливостей цих документів та вміння ефективно їх відтворювати англійською мовою стає надзвичайно важливим для забезпечення правової відповідності та можливості реєстрації сортів в інших країнах.

Прагматичні проблеми перекладу англійської патентної літератури також досліджували В. Карабан, Т. Аношкова, С. Коломієць, В. Коломієць, М. Олохан. Їхні наукові роботи висвітлюють основні ознаки патенту як виду технічної документації, а також допомагають уникнути помилок у перекладі патентної документації.

Мета даного дослідження – дослідити об'єкти інтелектуальної власності, визначити стилістичні та лексичні особливості патентних документів та визначити основні правила перекладу сортів рослин.

Об'єктами права інтелектуальної власності вважають: наукові відкриття; винаходи, корисні моделі, промислові зразки; літературні та художні твори; комп'ютерні програми; фонограми, відеограми, програми організацій мовлення; компонування напівпровідникових виробів; компіляції даних (бази даних); виконання; раціоналізаторські пропозиції; комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення; комерційні таємниці, породи тварин, а також сорти рослин [5].

За класифікацією Р. Кірін, В. Хоменко та І. Коросташова, сорти рослин належать до нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності [1].

Підтвердження особистісних немайнових прав інтелектуальної власності здійснюється свідоцтвом про авторство на сорт рослини, а патентом – майнові права на сорт рослини. Свідоцтво про державну реєстрацію сорту рослини підтверджує право власності на поширення сорту рослин. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України приймає заявку для реєстрації нового сорту рослини [3].

Патент складається з титульної частини (зазначаються дані для реєстрації сорту рослини), попереднього опису (в ньому подається зміст основного опису), повного опису (містить основну інформацію про винахід), патентної формули (формулює всі головні ознаки та новизну сорту), засвідчення заявки автором винаходу, відомості про патентного повіреного.

Зазначають, що в перекладацькій практиці патенти є офіційними посвідченнями і не перекладаються, а заявка на патент підлягає перекладу [2, с. 470].

Кожна частина патенту має свої особливості перекладу. У титульній частині заголовок патенту перекладається іменниковою фразою, називаючи основну суть і мету розробленого винаходу. Попередній опис доводить до відома всіх зацікавлених осіб про цілі розробки, його актуальність і новизну, вказуючи на те, що більш повний опис зазначається далі. Тому, нерідко він вилучається в повному перекладі. На противагу попередньому опису, основний опис містить текст всіх основних даних винаходу відповідної галузі науки [4].

Завдяки укладеній Лондонській угоді (1 травня 2008 р.), подання європейської заявки англійською мовою в таких країнах, як: Великобританія, Бельгія, Німеччина, Франція, Швейцарія, Ліхтенштейн, Люксембург та Монако, – приймається автоматично та здійснюється без необхідності надання національних перекладів і призначення місцевих патентних повірених. У Голландії, Швеції, Хорватії, Данії та Ісландії надається лише переклад формули винаходу англійською мовою, без необхідності перекладу опису патенту. У Латвії та Словенії надається лише переклад формули винаходу [6].

У 1930 р., на Міжнародній садівничій конференції в Лондоні, було затверджено ботанічні принципи і правила найменування рослин, що забороняють перекладати іншомовні назви сортів [7].

Аналізуючи процеси розвитку ботанічної номенклатури, які відбуваються завдяки садівничим конференціям, можна спостерігати постійні позитивні зміни, що впливають на лексичні аспекти перекладу, а також назви сортів рослин. Однак, все ще виникають дискусії що до назв, які містять у своєму складі власні назви, географічні назви, назви торгівельних термінів.

Відповідно до розробленого Міжнародного кодексу номенклатури культурних рослин (нині діє IX МКНКР 2016 р.) здійснюється лише транслітерування назв сортів рослин. Недотримання правил перекладу призводить до помилок у патентній документації. Сорт (культivar) повинен мати одну загальновизнану назву. Розроблено пояснювальні коментарі, що допомагають добирати назви сортів та реєструвати їх [7].

Отже, нові сорти рослин належать до об'єктів інтелектуальної власності, що патентуються. Реєстрація сорту рослин здійснюється при дотриманні всіх норм патентної документації. Обов'язково при подачі заявки англійською мовою враховуються всі стилістичні та лексичні норми технічної документації і вимоги подачі документації країни реєстрації. При перекладі назв сортів рослин потрібно орієнтуватися на діючий Міжнародний кодекс номенклатури культурних рослин, а саме: здійснювати транслітерацію назв сортів рослин.

Список використаних джерел:

1. Кірін Р. С., Хоменко В. Л., Коросташова І. М. Патентологія: навч. посіб. Дніпро, 2018. 240 с.
2. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця, 2004. 576 с.
3. Державна реєстрація та патентування сортів рослин в Україні. URL: <https://www.msp-patent.com.ua/ua/patentovaniye-sortov-rastenij.html>.
4. Мовностилістичні особливості патентів при перекладі з англійської українською мовою. URL: <https://journals.cusu.in.ua/index.php/philology/article/view/428/401>.
5. Що треба знати про захист прав на інтелектуальну власність. URL: <https://yur-gazeta.com/golovna/shcho-treba-znati-pro-zahist-prav-na-intelektualnu-vlasnist.html>.
6. Міжнародне патентування винаходів. URL: <https://www.msp-patent.com.ua/ua/mezhdunarodnoe-patentovanie.html>.
7. До питання впорядкування українських назв рослин. Повідомлення 9. Написання назв сортів рослин як об'єктів наукової і сільськогосподарської діяльності. URL: <http://dx.doi.org/10.21498/2518-1017.13.2.2017.105390>.

UDC 81'25

SCIENTIFIC TRANSLATION: CHALLENGES AND PROSPECTS

Mykhailenko O.

PhD in Philology,

Associate Professor, Associate Professor for the Department of

Romano-German Philology and Translation

Bila Tserkva National Agrarian University

Bila Tserkva, Ukraine

Резнік В.Г. Роль лексико-граматичних навичок у формуванні та розвитку німецькомовної комунікативної компетентності у студентів-філологів.....	216
Філінський В.Ю. Сучасний та інноваційний підхід у перекладі офіційно-ділових текстів.....	218
Марчук В.В., Хо'мяк О.А. Формування основ базової культури особистості у навчально-виховному процесі.....	221
Столбецька С.Б. методи подолання мовного бар'єру при вивченні французької мови в аграрному ЗВО.....	226
Зелінська В.А. Особливості застосування комунікативного підходу у вивченні іноземної мови за професійним спрямуванням.....	229
Береговенко Н.С. Периферійні синонімічні ряди прикметників розміру, що входять до мікрополя на позначення великого загального розміру в англійській мов.....	234
Пилипенко І.О. Метод проектів у вивченні іноземних мов: історичні засади, типологія та сучасні підходи.....	238
Чернищук Ю.І. Використання парної роботи як ефективна форма організації навчання студентів-перекладачів.....	241
Деркач І. В., Пригодій Р. В. Використання рольової гри як інтерактивної технології навчання англійської мови другої іноземної.....	244
Велика К.І. Переклад назв сортів рослин англійською мовою у патентній документації.....	248
Михайленко О. Scientific Translation: Challenges and Prospects.....	251
Римар Н. Ю. Дослідження межової лексики макрополя «література» під час самостійного вивчення здобувачами освіти епістолярію Лесі Українки.....	254
Майер Н.В. Принципи формування креативної компетентності майбутніх викладачів іноземних мов.....	258
Іванов, Є.В., Майер Н.В. Методи подолання лексичної інтерференції під час формування у майбутніх філологів франкомовної лексичної компетентності (французька після англійської)	261
Чабан А.В., Майер Н.В. Методи навчання невербальної комунікації у процесі формування компетентності в іспанськомовному діалогічному мовленні майбутніх філологів.....	264
Маренчук Ю.В., Майер Н.В. Переклад безеквівалентної лексики туристичних медіатекстів (французька та українська мови).....	267
Коробко П.В., Майер Н.В. Особливості утворення неологізмів у сучасних франкомовних змі.....	270
Товкакч Ю.С., Майер Н.В. Мовні особливості французької відеореклами.....	274
Бондар Л.В., Пустовойт М.С. Морфологічні характеристики французьких біотехнологічних термінів.....	278
Бондар Л.В., Левківська А.М. Відтворення мовної специфіки французьких ветеринарних текстів в українському перекладі.....	282
Чаюн І.О., Філоненко Н.Г. Інтерпретація художнього тексту у контексті наративно-семіотичної теорії.....	286
Черненко М.П., Полюк І.С. Семантичні та структурні особливості лексеми «біо» у французькому екологічному дискурсі.....	290
Гур'єва Є. В., Буць Ж.В. Функціонування неологізмів у французьких і українських жіночих журналах.....	294
Біліченко А.М. Особливості використання інноваційного методичного інструментарію у викладанні іноземних мов у вищій школі.....	299
Кириленко М.О. Вербалізація концепту «morality» у творі Роальда Даля «Чарлі і шоколадна фабрика».....	303

Секція 4 Сучасні вектори євро інтеграційного розвитку психологічної освіти та науки

Ключко А.О. Ментальне здоров'я керівників організацій та ефективність управління.....	307
Петрик Ю. Підтримка та збереження ментального здоров'я у сфері освіти: регіональний аспект ..	311
Баранова В.А. Психологічна підтримка працівників органів місцевого самоврядування територіальної громади.....	315
Скуловатова О.В., Волотовська Н.В. Використання інформації з відкритих джерел для створення психологічного портрета особистості.....	320
Хомчук О.П., Павленко О.А. Автономність студентів в навчальній діяльності.....	324